

գլխաւոր մզկիթի մէջ աղօթեցին առ Աստուած թագաւոր կայսեր կեանքի երկարութեան համար յաւիտեանս, յետոյ գնացին նահանգապետի մօտ ցոյց տալ նրանց եղանակը ընդունելութեան նորին Բարձրութեան:

Նահանգապետի կարգադրութեամբ նրանք առաջ ճանապարհները հարթեցին, կամուրջները նորոգեցին, նոր ձեւ տուեցին շուկային, յետոյ խորհուրդ արեցին որով և եզրակացրին, որ նորին Բարձրութեան ձիանց ոտքի տակը փիանդազ փռել և թողնել այս ի նշան յիշատակի իրենց յետագայի համար: Գալու օրը ժառանգի, այսինքն 16ն հոկ. 1850 թ., հասարակութիւնը սպասում էր նորին Բարձրութեան. դռների առաջ կանգնած էին 40 ընտրուած բէկեր՝ Ալիմով, Աղամիրով և վաճառականներ, որոնք աղ և հաց ներկայացնելու համար ընտրեցին: Հաջի Սամէտ Ախանդովին. քանզի ըստ սովորութեան մահմետականաց թագաւոր կամ ժառանգ գալու ժամանակ կը ներկայացնեն նրան աղ ու հաց, և նրանից այդ աղ ու հաց ընդունելը համարվում է նշան ողորմութեան:

Նոյն օր 8 ժամին ճաշից յետոյ թագաւոր ժառանգը լուսնի նման շրջապատած աստղներով—իշխաններով, փոխարքայով և Արդաթեանով, նոյնպէս նահանգապետը իւր մարդկանցով մտաւ քաղաք թնդանօթի արձակմամբ. քաղաքը լուսաւորուած էր ճրագավառութեամբ, և շնորհակալական նշան տալով ժողովրդին և զօրքին, որոնք յարգանք էին տուել զիւբարի հրապարակի վերայ, գնաց իրեն համար սլատրաստած նահանգապետի տունը: Միւս օրը ամպամած էր. ժողովուրդը սպասում էր նորին Բարձրութեանը նահանգապետի դռանը: Նա դուրս եկաւ տնից և հրամայեց խնդրագրերը ստանալ և արժանացրեց մի քանի մարդկանց ողորմած ուշադրութեան և շնորհակալութեան, բարեհաճեց նայիլ Վարանցովի աւագանը. մտաւ գաւառատան և սիւննիների դպրոցները. ուրախացրեց աշակերտներին իւր բարձրագոյն բարութեամբը խրախուսելով նրանց աշխատութեան և արեւմտաւորութեան համար, յետոյ նայեց բերդապահ զօրքերին, նայեց հիւանդանոցը, մեծն Պետրոսի եղած տեղը, և ծովի այն ափը, որ տեղ սկսել էին նաւահանգիստ շինելու:

Այն տեղից դառնալով գնաց գլխաւոր մզկիթը, որ տեղ մին-